

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 39

חוף גבעת עליה וגן יצחק שדה

מכלול: רצועת החוף

תאריך סקירה: 27.7.12, 2.5.12

גודל מקורב של השטח: 31 דונם

שם הסוקר: ניר מעוז, רעות לוריא, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 176000/660400

רחוב/גבול: מדרום רח' הולצברג, מצפון רח' קדרון, ממערב רח' קדם.

רובע: 7 - יפו

תאור כללי: מצוק חופי בגבול העיר הדרומי. מרבית במת המצוק בנויה. בשטחי בתי הקברות פריחת צמחייה חופית עם הריכוז הגדול ביותר בעיר של חבצלת החוף. על המצוק האנכי צמחייה בתה הכוללת מינים ייחודיים כגון צלבית החוף. רצועת החוף החולי צרה יחסית ובבסיס המצוק קיימת מסלעה מלאכותית למניעת התחתרות.

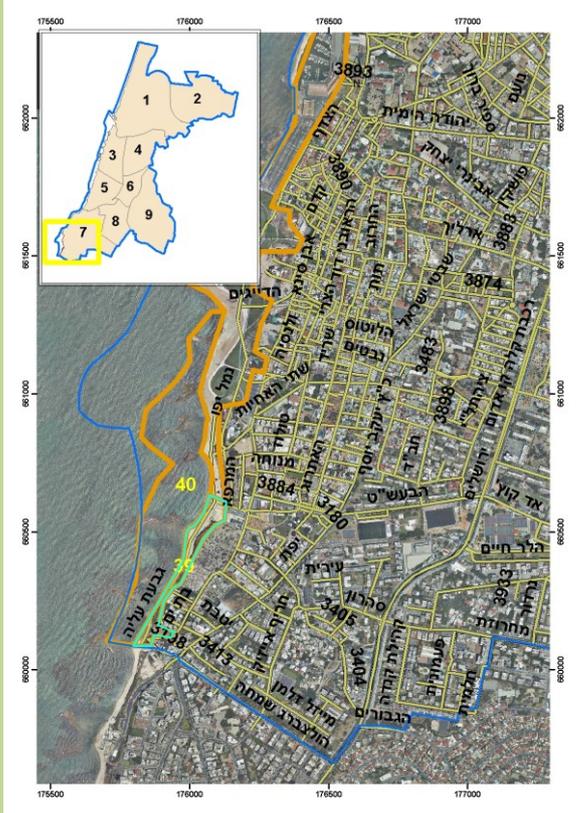
מאפייני השטח

אקולוגיה

בתי גידול	חוף חולי, מצוק כורכר, חול, מגונן.
תצורות צומח	בתה חופית, צומח מצוקי, בור.
יחידות צומח	אגרופירון סמרני – דו פרק חופי נר הלילה החופי – קריתמון ימי אטד החוף – מלווח קיפח
כיסוי צומח (%)	על גבי כורכר 5% - 10%.
צומח ייחודי	צלבית החוף (אדום), חבצלת החוף, אהל הגבישים (נדיר), אספסת החוף, צפרנית בשרנית (נדירה יחסית בת"א)
בעלי חיים	עופות ים, צבי ים
חי ייחודי	מיני שחפים, צב ים ירוק
אתרים חשובים	ריכוזי פריחה לאורך המצוק, תצפית מגן יצחק שדה.
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	גבוהה. חלק ממסדרון פתוח העובר לאורך חוף הים
מינים פולשים	צלקנית נאכלת
רמת השתמרות השטח	בינונית - גבוהה. בחלק מהחוף שירותי רחצה. חלקים מהמצוק שלא נפגעו נותרו ברמת השתמרות גבוהה יחסית.

פיזי

קרקע	חול, חמרה, כורכר
מורפולוגיה	מצוק חופי.
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	גבוהה – חוף ים, מצוק חופי, במת מצוק
חזות כללית	חוף מפותח בחלקו. קטעי מצוק גבוהים ומרשימים, תצפית ייחודית על קצה העיר מגן יצחק שדה.
תשתיות קולטות קהל	קיים – שרותי רחצה, חניה, שבילים.

תרשים התמצאות

מראה כללי – מצוק חוף עליה

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

גבול העיר	
אתר	
ייעודים תכנית מתאר	
אזור לתכנון בעתיד	
אזור מגורים בבניה מרקמית	
אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה	
אזור מגורים בבניה נמוכה	
אזור מגורים בבניה רבת קומות	
אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים	
אזור מעורב	
אזור פעילות מיוחד	
אזור תעסוקה מטרופוליני	
אזור תעסוקה מקומי	
אזור תעסוקה עירוני	
בית עלמין	
דרך פרברית מהירה	
ים בתחום שיפוט עירוני	
מעגנת נופש ספורט ודיג	
שטח פתוח מטרופוליני	
שטח פתוח מטרופוליני חופי	
שטח פתוח עירוני	

סביבה

מפגעים והפרות	גידור המצוק למניעת דרדר אבנים, פסולת
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	נמוכה - בינונית
נגישות	מוסדרת מאזור החוף.
ארכיאולוגיה	27405 יפו אתר תת ימי דרום - שרידי מעגן קדום, שרידי כלי שייט ומטענים, עוגנים, כלי חרס ומתכת מן התקופות הברונזה המאוחרת, הברזל, הפרסית, ההלניסטית, הרומית, הביזנטית, ימי הביניים והממלוכית. על טבלאות הגידוד מיתקנים חצובים: בריכות ותעלות.
שימושים	חוף רחצה, גן ציבורי, מוסדות ציבור.

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית:
 תמ"א 35 - מרקם עירוני, רגישות נופית סביבתית גבוהה.
תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):
 עפ"י תמ"א 4/13 - חוף ים, עורף חוף, אזור מלונאות, שטח ישוב, ציר ירוק, מוקד פיתוח.
תכנית מתאר עירונית (תא 5000):
 שטח פתוח מטרופוליני חופי
 אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- מצוק כורכר עשיר במיני צומח חופי הכולל את הריכוז הגדול בעיר של הצמח חבצלת החוף.
- נקודת תצפית מרשימה על החוף בקצה העיר
- אזור פעילו של עופות ים ואתר הטלה של צבי ים שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:
- הגבלת שרותי החוף לחלק הצפוני
- מניעת פגיעה במצוק בעיקר בחלק הדרומי (גן יצחק שדה)
- שמירת החוף ומניעת תנועת כלי רכב מכל סוג
- שימור ריכוזי הצומח החופי

שיקום ושיחזור בתי גידול ומערכות אקולוגיות:

- זריעת צמחייה מקומית בשטחי הבור ושטחים פגועים במצוק.

נתוני הסקר

צומח

שם המין	סטאטוס
אגרופירון סמרני	
אהל הגבישים	נדיר
אזנב מצוי	
אטד החוף	
אמיך קוצני	
אספסת החוף	
ארכובית א"י	אנדמי
אשל	
בן חיטה ביצני	
ברומית ספרדית	
גדילן מצוי	
גזר החוף	

צומח מצוק הכורכר – חוף גבעת עליה

צומח מצוק בשליטת אטד החוף - גן יצחק שדה

גזרנית החוף	
דופרק חופי	
דרדר הקורים	אנדמי
חבלבל החוף	אנדמי
חבצלת החוף	מוגן
חורשף צהוב	
חרצית עטורה	
כף אווז לבנה	
כרוב החוף	
לוטוס מכסיף	
לחך בשרני	
לשון שור מגבבת	
מדחול דוקרני	
מלוח קיפח	
מלחית אשלגנית	
מקור חסידה מפוצל	
מרגנית השדה	
מרור הגינות	
ניסנית זיפנית	
ניסנית שיכנית	
נר הלילה החופי	
סביון יפו	אנדמי
סירה קוצנית	
עכנאי שרוע	
פרג נחות	
פרסיון גדול	
צלבית החוף	אדום
צלקנית נאכלת	
צנון מצוי	
צפרנית בשרנית	
קוטב מצוי	
קצח השדה	
קריתמון ימי	

מידע נוסף

בעלי חיים עופות

מין	הספר האדום
לבנית קטנה	LC
כרוון מצוי	NT
סיקסק	LC
שחף צהוב-רגל	DD
יונת בית	מין מבוית
צוצלת	מין פולש
סיס חומות	LC

ריכוז צלבית החוף וחבצלת החוף

ציפורנית בשרנית

NT	דוכיפת
מין פולש	דררה מצויה
LC	נקר סורי
LC	סנונית רפתות
LC	בולבול צהוב-שת
LC	פשוש
LC	ירגזי מצוי
LC	עורב אפור
מין פולש	מאינה מצויה
LC	דרור הבית
מין פולש	כסוף-מקור הודי
LC	פרפור עקוד

יונקים

שם המין	סטאטוס
חולדת החוף	LC
עטלף פירות	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	גבוה
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	נמצא
קמטון	NT - בסיכון נמוך	בינוני
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	גבוה
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפינית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	נמצא
נחושית נחשונית	VU - עתידו בסכנה	נמוך
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	גבוה
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	גבוה
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	בינוני

נחש מים	NT - בסיכון נמוך	נמוך
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	בינוני
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	גבוה
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזת "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

אתרים נקודתיים

- החוף החולי משמש כאתר פעילות לעופות ים ואזור הטלה לצבי ים
- במצוק קיים ריכוז גדול יחסית של הצמח הנדיר צלבית החוף
- גן יצחק שדה מהווה נקודת תצפית על חוף הים וטבלאות הגידוד

מידע נוסף

שם המין	סטאטוס	מקור
צב ים ירוק	CR	1

שם המין	סטאטוס	מקור
שחף אגמים		6
שחף ארמני		6
שחף שחור		6
יסעור ים תיכוני	מזדמן נדיר	6
סולה מצויה	מזדמן נדיר	6
חמסן	מזדמן נדיר	6
קורמורן גדול	מזדמן נדיר	6
בז מצוי	LC	6
טבלן מצוייץ	כמקנן RE	6
יסעור גדול		6
יסעור מצוי		6
יסעורון		6
ארנריה		6
שחפית ים	NT	6
אנפית בקר	LC	6
סבכי שחור ראש	LC	6
דוכיפית	NT	6
לבן חזה		6
עפרוני מצוייץ	NT	6
נחליאלי לבן	NT	6
ירקון	LC	6
פרוש מצוי		6
דוחל שחור גרון		6

תרשים בתי גידול וערכי טבע

